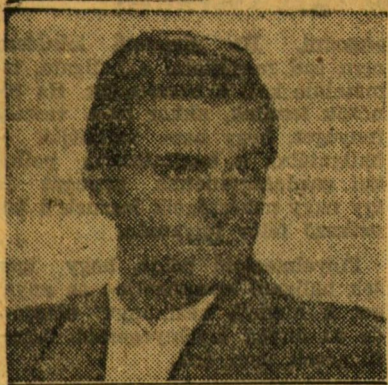

A vizsgaelőkészítő munkában kitűntek

Hires József, a Tudományegyetem Általános Fizikai Kémiai Intézet docense, a felsőoktatás kiváló dolgozója, oktató-nevelő munkáját kiválóan végzi, emellett igen értékes a tudományos kutató munkája is. Lelkismeretesen foglalkozik a hallgatókkal, tanulmányaikat állandóan figyelemmel kíséri, ellenőrzi folyamatosan tanulását. A hallgatók problémáikkal bátran felkeresik, mert mindig készségesen segíti őket.

Mustárdi László tanársegéd, az Orvostudományi Egyetem III. évfolyamán végzett oktató munkája alapján különösen kitűnt. A tanév kezdetétől mindent megtesz azért, hogy a hallgatók számára meg legyen a lehetőség a rendszeres készülésre, s a hallgatók közül bármelyiknek problémája van a leadott anyaggal kapcsolatban, készségesen segítséget nyújt. Jó nevelői munkájával kivívta a hallgatók szeretetét, s elősegítette a vizsgák sikerét.

Karakasevich Károly, a Pedagógiai Főiskola Földrajz Tanszékének docense. Gazdag pedagógiai tapasztalata alapján fáradságot nem ismerve foglalkozik hallgatóinak vizsgaelőkészítésével. Szemináriumokon, gyakorlatokon fő törekvése a topográfiai ismeretek az elméleti anyaggal való összekapcsolása. Az osztályfőnökök útján is állandóan figyelemmel kíséri hallgatóinak fejlődését. Jó munkájának eredményességét a sikeres földrajzi vizsgák mutatják.

A kormányprogram nyomán

Jelentős szociális segélyhez juttatta kormányzatunk az egyetemi és főiskolai hallgatókat

Annak érdekében, hogy a dolgozók gyermekei egyetemi és főiskolai tanulmányaikat anyagi gondoktól mentesen végezhessék, elengedhetetlenül szükséges, hogy minél hatékonyabban gondoskodjanak róluk. Ennek a gondoskodásnak tulajdonítható, hogy ma összehasonlíthatatlanul jobb a tanulmányi eredmények, mint a múltban. Az ifjúság érzi azt a szeretetet és gondoskodást, amellyel egész népünk kormányunk arra törekszik, hogy

minél jobb kiképzésben legyen részük, minél jobb szakemberekké váljanak. Ezt igyekeznek is megvalósítani azzal, hogy a lehető legjobb tanulmányi eredményt mutassák fel.

Az új kormányprogram óta még fokozottabban nyilvánul meg a hallgatókról való gondoskodás. Ezt bizonyítja az a tény, hogy december elején a Szegedi Egyetemnek és Főiskolának összesen 160.790 forintot bocsátott rendelkezésére kormányunk, hogy abból az

arra érdemeseknek ruhát, cipőt, stb. vásároljanak. A fenti összegből a Tudományegyetem 76.790 forintot, az Orvostudományegyetem 48.000 forintot, a Pedagógiai Főiskola 38.000 forintot kapott. Ebből az összegből a Tudományegyetemen 164 fő számára vásároltak ruházati cikkeket. Kb. 42 télikabátot, 52 férfi- és női ruhát, 40 pár cipőt kaptak hallgatóink, 30 fő számára faherneműt vásároltunk.

Az Orvostudományegyetem 48.000 forintja és a Pedagógiai Főiskola 38.000 forintját használták fel hasonló módon.

Ifjúságunk kormányzatunknak ezt a gondoskodását azzal tudja legjobban meghálálni, ha a most következő félévi vizsgákra még nagyobb szorgalommal, még nagyobb lelkiismeretességgel készül. Minden reményünk meg van arra nézve, hogy az ifjúság átérzi kormányzatunk segítségének jelentőségét és valóban olyan eredményeket fog elérni a vizsgaidőszakban, amelyből dolgozó népünk meggyőződhet arról, hogy a messzemenő gondoskodása meghozza a kívánt eredményt. Ezt várjuk most az egyetemi és főiskolai hallgatóktól s bízunk abban, hogy a kormányzat által nyújtott segítségre példás feleletet ad a minél több kitűnő és jeles vizsgával.

Diáktothonaink

Egyetemünk területén a kormányprogram nyomában a diáktothonaink mutatnak komoly fejlődést. A dolgozó népünk élet színvonalának és jólétének emelése az egyetemi hallgatóság viszonylatában a jobb és otthonosabb elhelyezést, a minőségi élelmiszert és közvetlenül a nagyarányú ruhaszolgáltatást jelenti.

A diáktothonainkban első és nagyon régen várt változás, hogy önálló, főfoglalkozású diáktothoni igazgatók vannak. Az új igazgatók teljes idejüket a diáktothonban lakó hallgatókkal való foglalkozással töltik. Öröködnék a diáktothon rendezésébe felelősséget, biztosítják a tanulási lehetőséget. Ami eddig nem volt meg, egyénileg tudnak foglalkozni a hallgatókkal, hogyan tanul, milyen a szociális helyzete, rendszeren étkezik-e.

A kormányprogram nyomában anyagilag is komoly támogatásban részesül a diáktothon. 200.000 forint felújítási hitelt biztosított a minisztérium a diáktothonok rendezésére és a hiányok pótlására. Ebből az összegből folytak a „Juhász Gyula” diáktothon beépítkezései, a Sztálin-kr. 2. szám diáktothon mosdóátalakítása és kályhajavításai, az „Irinyi” redőnyeinek beszerzése, a „József Attila” utánpótlás és minden diáktothonnal a villanyvilágítás megjavítása, a tanulási feltételek jobb biztosítása.

A kormányprogram nyomában a minisztérium a diáktothonok felszerelésének minőségi fejlesztése során: asztali-lámpákat, tükröket, szőnyegeket, fogast és még sok más felszerelést biztosít, ami a diáktothonainkat otthonosabbá és kényelmesebbé teszi.

A diáktothonokban lakó hallgatóink válasza a kormány és pártunk gondoskodására az lehet most a félévi vizsgák között, hogy az eddiginél jobban készüljenek fel a vizsgákra és minőségileg jó eredményeket érjenek el.

SZANTÓ LŐRINC dr.
főiskolai metodikus.

A III. éves magyar szakosok nyelvészeti vizsgái

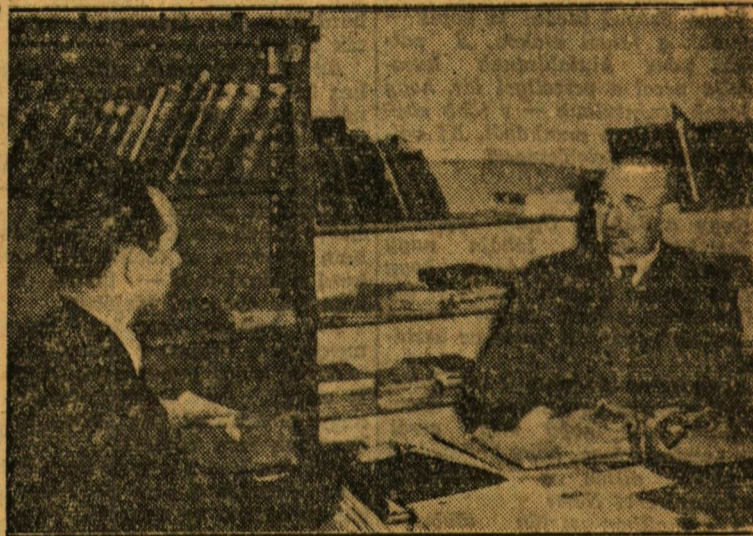
Harmadéves hallgatóink — mivel ők januárban középiskolai gyakorlaton lesznek — néhány héttel korábban vizsgáznak, mint a többiek. Magyar nyelvészetből az egyik csoport 10-én, a másik csoport 11-én vizsgázott Mészöly Gedeon professzornál.

Az anyag: nyelvtörténet. A tételtek igen változatosak: Medgyesi Franciskának például a finnugor eredetű ásványnevekről, Wallinger Endrének a finnugor szókezdők hangról kellett beszélnie.

A hallgatók felkészültsége igen jó volt. Egytől-egyig azt mondják, hogy erre a vizsgára nagyon ala-

saiban, hanem problémákat vet fel és valamennyi hallgatójának bevonásával, gondolkodtatva, vitatva, bizonyító módszerrel haladva jut el a tényektől, a nyelvtörténeti adatoktól a megállapításokig. Kiemeli Mazurka Károly, hogy a professzor elvtárs nemcsak a nyelvészettel, hanem a hallgatóival is nagy szeretettel foglalkozik, s ezért tudja egyre többekkel megszerettetni a nyelvészetet.

Segítettek az anyag feldolgozásában a szemináriumok, a közvetlen vizsgai készüléskor pedig nagy segítségére voltak az egész évfolyamnak azok a megbeszélések,

Mészöly Gedeon professzor vizsgáztat

posan felkészültek, de megmutatkozik ez az eredményekben is. Az 1. csoport 16 hallgatója közül 7 jeles, 6 jó, 3 pedig közepes osztályzatot kapott. A 2. csoport eredménye még jobb. Itt a 17 hallgató között 9 jeles, 7 jó és csak 1 közepes van. Az átlageredmény az 1. csoportban 4.25, a másik csoportban 4.47.

Megkérdeztem a 2. csoportból a jelesek egyikét, Mazurka Károly szakérttségi hallgatót, hogy minek tulajdonítja ezeket a rendkívül szép eredményeket.

— Elsősorban annak — mondja —, hogy maguk az előadások nagyon rendszerezettek, nagyon világosak voltak — és emellett érdekesek is! A professzor elvtárs nemcsak egyszerűen anyagot közöl az előadá-

melyeket a hallgatók egyike, Kiss Anikó szervezett és vezetett feldolgozhatatlanul. Rajta kívül a nyelvészeti szakkör más tagjai is sokat segítettek évfolyamtársainak.

Végül magát a professzor elvtársat, a „Felsőoktatás kiváló dolgozóját” kérdeztem meg. Ő is úgy látja, hogy a harmadéves hallgatók jól felkészültek a nyelvészeti vizsgákra. Tudásukról a véleményét — mint mondotta — már kifejezte az osztályzatokban.

A hallgatók ilyen jó vizsgaeredményei — természetesen — nemcsak a hallgatók tudását és szorgalmát mutatják, hanem azt is, hogy a professzor elvtárs is igen jó munkát végzett ebben a félévben. P. E.

A cukorbetegségről és insulinnal

A cukorbetegség (diabetes) igen gyakran előforduló súlyos megbetegedés. Lényegileg a táplálékban felvett szénhidrátok (cukor, tesztafélék, kenyér) felhasználásának zavarából áll. A betegség középpontjában a hasnyálmirigy áll, ennek belső elválasztási működése hiányos a cukorbetegségben. A hasnyálmirigy egyes speciális sejtjei egy, a cukoranyagcsereben fontos anyagot, az insulint termelik.

Az insulin a legfontosabb, bár nem egyetlen szabályozója szervezetünk szénhidrátanyagcserejének.

Ha az insulin nem, vagy nem elegendő mennyiségben kerül a vérbe, a diabetes kórképe áll elő.

Kísérletileg diabetes a hasnyálmirigy műtéti eltávolításával kutyán előidézhető. A diabetes legfontosabb tünetei: a vércukor tartalmának igen magas volta, a máj és kisebb mértékben az izmok cukorraktárainak (glykogen) kifürülése, a foszfor-anyagcsere zavar, s végül zavarok a zsír és a fehérje anyagcserejében.

Ha hasnyálmirigy irtott kutyának vagy a diabeteses embernek insulint fecskendezünk be, a vércukortartalma normális értéke csökken, a cukorraktárak feltöltődnek, a foszfor, a zsír és a fehérjeanyagcsere rendeződik. Egészséges emberen vagy állaton az insulin hasonló hatással.

Az insulint tehát minden körülmények között elengedni a cukorbetegnek a sejtjeihez való jutását.

Az Élettani Intézet diabetes-brigádjával a kérdéssel foglalkozik, hogy milyen módon éri el az insulint ezt a hatást. A felelet nem egyszerű, hiszen az a tény, hogy az insulinhatás nemcsak a cukor, de a foszfor, zsír és fehérjeanyagcsere is érinti, egymagában mutatja az anyag bonyolult voltát.

Az Élettani Intézetben az ilyen irányú kísérleteket, túlnyomórészt hasnyálmirigy-irtott, cukorbeteg kutyákon végzik. Az intézetben kidolgozott egyik módszer lehetővé teszi, hogy az állat egyik végtagjának anyagcserejét (oxigénfogyasztás, cukor, foszfor, tejsavfogyasztás, az izom kémiai összetételének változásai) megfigyeljük az élő (altatott) állatban ép vérellá-

tság és beidégzés mellett tegyük vizsgálat tárgyává. Ezekből a kísérletekből az látszott, hogy

a cukorbetegség elsődleges tüneteinek egyike, a magas vércukorszint tulajdonképpen nem más, mint a szervezet védekezése a sejteknek a cukorban való elszegényedése ellen.

A magas cukortartalmú vér ugyanis több cukrot juttat a sejtekhez és így a cukorbeteg állat izmának csökkent cukorfelvételt normális szintre hozza. Állítjuk, hogy a cukorbeteg állat izma és feltehetően egyéb szövetei is, magas vércukor tartalom mellett insulinnal nélkül is annyi cukrot képesek felvenni, mint egészséges, insulinnal rendelkező állat alacsony vércukorszint mellett.

E kísérletek azt is tisztázták, hogy az egész állaton az insulinnal elsősorban a májra hat és csak másodsorban az izomra, bár ez utóbbi hatás igen fontos. További bonyolultabb módszerű kísérletekből kitűnt az, hogy az insulin nem valamely sajátos anyagcsere-folyamatot gyorsít meg, hanem valószínűleg cukornak a sejtthrátyán való átjuttatását segíti. Kísérletünkben a cukor- és foszforanyagcsere zavart kölcsönhatással a cukorbetegségben tisztáztuk. Érdekesnek tartjuk azt a megállapítást, amelyet a diabetes-brigád egyik tagja tett. E megállapítás szerint

a cukorbeteg ember vérésejtjében nem mutatatható ki jellemző anyagcsere-zavar.

Ismerve a véresejtek anyagcsere-folyamatainak bizonyos biochemiai sajátosságait, e felismerés is értékes adatokat adott az insulinhatás megértéséhez.

Tekintve, hogy az insulinhatás legerősebben a májon mutatkozik, a brigád egy másik tagja az előbbiekben kívül még az állatból kivett tüdőbél békamáj anyagcsere-folyamatait is vizsgálat alá vette. Az itt kapott eredmények összhangban állnak a kutyakísérletek eredményeivel. Kísérleteink végső eredményeképpen remélhetőleg sikerül majd az insulinhatás mechanizmusát tisztáznunk.

H. G.
Élettani Intézet